

30. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

Kansliatoimiston henkilökunta ym. Vuoden 1971 päättyessä oli toimistossa 13 vakinaista viranhaltijaa sekä viisi työsuhteessa olevaa kuukausipalkkaista toimihenkilöä.

Kansliatoimiston pitämään viraston diaariin kirjattiin kertomusvuonna 2 603 saapunutta ja 421 lähtenyt kirjettä.

Toimiston yhdeksälle viranhaltijalle myönnettiin sairauslomaa yhteensä 79 päivää ja 246 työntekijälle yhteensä 3 521 päivää. Kertomusvuoden aikana sattui 48 tapaturmaa, joista aiheutuneet 843 lomapäivää eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Viraston 17 autoa ajoivat yht. 300 323 km ja 102 001 km virka-ajoa ne 20 viranhaltijaa tai työntekijää, joille oli myönnetty oikeus oman auton käyttämiseen.

Ohjaustoimistossa oli kertomusvuoden aikana yksi vakinainen viranhaltija. Ympärivuotisessa työsuhteessa oli 12 henkilöä. Näistä oli yhdeksän henkilöä päätoimisina liikunnanohjaajina. Kausi- ja kurssiohjaajia oli opetustehtävissä vuoden aikana 91.

Ohjaustoimintaa järjestettiin maksullisena kausi- ja kurssiluontoisena toimintana sekä lisäksi kaikille tarkoitettuna avoimena neuvonta-, informaatio- ja tempausluonteisena toimintana. Toiminnan laajeneminen oli erityisesti havaittavissa kuntoliikunnan palvelutarjonnassa, missä henkilökohtaiseen fyysisen kunnon mittaukseen perustuva harjoittelun ohjelmointi kuntosaleissa keräsi runsaasti uusia tulokkaita. Myös lasten

uimaopetustoiminnassa siirryttiin uuteen kurssipalvelujärjestelmään uimahalleissa. Kurssit oli tarkoitettu kansakoulujen I luokien uimataidottomille oppilaille. Näitä oppilaita oli kansakouluissa n. 7 000, joista kurseille voitiin sijoittaa n. 40 %.

Kuntoryhmätoiminta, joka tapahtuu säännöllisenä harjoitteluna kaksi kertaa viikossa, jaettiin kolmeen erilliseen kauteen: kevätkausi, kesäkausi ja syyskausi. Toimintaan otti kertomusvuonna osaa yhteensä 3 970 (ed.v. 4 841) henkilöä, joten osanottajien määrässä tapahtui jonkin verran laskua.

Kiinnostus *kuntosali* palveluihin kasvoi entisestään. Palvelujen tarjontaa lisättiin kaikissa toimintapaikoissa. Harjoittelijain kokonaismäärä kohosi edelliseen vuoteen verrattuna yli 2 000 osanottajalla. Toiminta oli jaettu kahteen erilliseen jaksoon: kevät- ja syysjaksoon, jotka käsittivät viikottaisesti toistuvan ohjatun harjoittelun. Osanottajia oli yhteensä 5 857 (3 743).

Talvikauden kurssi- ja ohjaustoiminta. Talvi oli talviurheilulajien harjoittamiselle epäedullinen, lauha ja vähäluminen. Tammi-kuun puolivälissä, jolloin ohjatun ulkotoinnin piti alkaa täydessä mitassaan, oli lumipeitteen vahvuus n. 8 cm ja kuun loppuun mennessä se hupeni kokonaan. Lunta saatiin jälleen helmikuun puolella, mutta sekin suli pois lauhan sään vaikutuksesta ennen kuin loppua. Näissä olosuhteissa järjestettiin kokeiluluontoisesti yksi maastohiihdon peruskurssi, jolla oli 14 osanottajaa.

Pujottelun peruskursseja järjestettiin neljässä eri koulutusrinteessä. Niihin otti osaa yhteensä 76 oppilasta. Ohjaustoiminta keskitettiin joulu- ja hiihtoloman ajaksi. Pikaluiistelun ja mäenlaskun ohjauksessa käytettiin apuna helsinkiläisiä urheiluseuroja.

Kurssimuotoinen toiminta

Ohjauskohde	Ohjaus- paikkoja	Kurssien luku- määrä	Ohjaus- kertoja	Osan- ottajien määrä
Pujottelu	4	8	64	76
Taitoluistelu ...	3	6	72	290

Avoin toiminta

Ohjauskohde	Ohjaus- paikkoja	Ohjaus- kertoja	Osan- ottajien määrä
Mäenlasku	7	89	102
Pikaluiستelu	1	9	62

Ohjattu ulkoilu ja retkeily. Kertomusvuoden aikana järjestettiin seitsemän opastettua talvi- ja 16 kesäretkeä ja tilaisuutta. Osanottajia oli yht. 8 899. Retkien järjestäjäseurina toimivat edelleen Helsingin Latu, Helsingin Matkailuyhdistys ja Helsingin Työväen Retkeilijät. Ohjaustoimisto edusti kaupunkia Tahkon Hiihdon sekä Seitsemän Veljeksen hiihdon ja vaelluksen järjestelytoimikunnissa sekä hoiti yhteistoiminnan edellyttämät järjestely- ja informaatiotehtävät.

Tantsut. Kesäkauden aikana järjestettiin kuusi tantsutilaisuutta yhteistoiminnassa Seurasäätiön ja seitsemän kansantanssijärjestön kanssa. Tantsujen ohjelmaan kuuluivat kansantanssiesitykset, soittokunnan ja kuoron konsertit, yleisön ohjatut tanssit, leikit, kilpailut ja yhteislaulut. Tantsutilaisuuksissa oli yleisöä yhteensä 3 600 henkilöä.

Uimakoulu- ja hengenpelastustyö. Keväällä ja kesällä suunnattiin ensimmäisen kerran uimaopetus lähinnä uimahalleihin ja allas-uimaloihin. Tällöin tarjottiin kansakoulujen I luokkien oppilaille ensisijainen varausoi-

keus kursseille. Kurssimaksu oli 5 mk. Kursseja pidettiin ajalla 3.5.–27.8. Yrjönkadun, Pirkkolan, Kontulan, Topeliuksenkadun, Helsinginkadun ja Hotelli Haagan uimahalleissa sekä Uimastadionilla ja Kumpulän uimalassa yhteensä 134. Hallikursseilla oli osanottajia 2 400. Ohjaajina toimivat ohjaustoimiston päätoimiset liikunnanohjaajat. Lisäksi järjestettiin uimakoulutoimintaa 15 ulkorannalla 620 lapselle. Opetustehtäviä hoitivat rantojen uimavalvojat. Hengenpelastusnäytöksiä ja -harjoitustilaisuuksia järjestettiin kesän aikana 20.

Lisäksi järjestettiin aikuisille uimaopetusta sekä Uimastadionilla että Kumpulän uimalassa. Uimakursseihin otti osaa 188 henkilöä, joista uimataidon saavutti n. 50 %. Kurssimaksu oli 25 mk.

Uimakursseja järjestettiin talvikaudella Pirkkolan, Yrjönkadun ja Kontulan uimahalleissa. Aikuisille järjestettiin 20 kurssia, joista kukin kurssi käsitti 10 opetuskertaa. Osanottajia oli kursseilla yht. 261. Uimakurssimaksu oli 25 mk henkilöltä.

Nuorison urheilu- ja palloilukoulut. Urheilun- ja palloilunopetusta järjestettiin 2–5 päivänä viikottain 14.6.–15.8. välisenä aikana Pirkkolan urheilupuistossa sekä Vartiokylän, Laajasalon, Lauttasaaren ja Pakilan uimarannoilla. Palloilukouluja oli Pallokentällä sekä Käpylän, Tapanilan, Pihlajamäen ja Kontulan urheilukentillä. Urheilu- ja palloilukouluissa toimi 10 ohjaajaa ja niissä kävi kesän aikana n. 1 500 lasta.

Sulka-pallokurssit. Ruskeasuon sisähallissa pidettiin kokeilumielessä kaksi sulka-pallokurssia aloittelijoille ajalla 1.6.–7.7. Osanottajien lukumäärä oli 26.

Tenniskurssit. Kiinnostus tenniskursseja kohtaan jatkui edelleen voimakkaana. Kursseja järjestettiin Velodromin, Pirkkolan, Vartiokylän, Lauttasaaren ja Konalan ulko-kentillä. Osanottajien määrä 47 kurssilla oli yhteensä 752. Kurssimaksu oli peruskurssilta 20 mk ja jatkokurssilta 40 mk.

Nuorten leirit. Kesäkauden 1971

aikana helsinkiläiset voimistelu- ja urheiluseurat järjestivät 27 kesäleiriä nuorisojäsenilleen. Kaupunki tuki leirejä avustuksin ja pyrki valvomaan suoritetuin tarkastuksin, joita oli 12, niiden tasoa. Osanottajia leireillä oli yhteensä 858.

Vanhusten kunto- ja virkistystoiminta. Ohjaustoimiston aloitteesta ryhdyttiin syyskuussa tutkimaan ja suunnittelemaan vanhusten kunto- ja virkistystoimintamahdollisuuksia. Tässä tarkoituksessa asetettiin ohjaustoimistoa, terveydenhoitovirastoa ja huoltovirastoa edustava työryhmä keräämään tietoja toimintatarpeesta ja kartoittamaan aloitettavan toiminnan päälinjoja. Syksyn kuluessa suoritettiin vanhusten ja eläkeläisten järjestöissä toimintatutkimus, joka antoi monenlaista tietoa yhteisöjen toimimuksista ja ongelmista. Samaten järjestettiin 4.11. järjestöjen edustajille tiedotus- ja keskustelutilaisuus Kallion virastotalossa. Työryhmän valmistama käytännöllisen liikuntatoiminnan ohjelmointi ja aloittaminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Helsinki-Tallinna kuntokilpa toteutettiin kolmena erillisenä, viikon mittaisena ja eri vuodenaikoihin sijoitettuna osakilpailuna. Viikkojen aikana pyrittiin rekisteröimään mahdollisimman tarkkaan kaikki kaupungin alueella sisä- ja ulkoharjoituspaikoilla tapahtunut tavallinen kunto- tai kilpatoiminta, johon kaupunkilaiset olivat osallistuneet päivittäin vähintään puolen tunnin ajan. Kilvan tarkoituksena oli vetää kaupunkilaisia mukaan säännöllisen tapaliikunnan harjoittajiksi ja aktivoida seuroja ja yhteisöjä järjestämään jäsenistölleen sekä muille helsinkiläisille kilvan aikana liikunta- ja kilpailutilaisuuksia. Helsingissä kertyi kolmen kuntokilpaviikon aikana 673 870 liikuntasuoritusta.

Tiedotus-, julkaisu- ja suhdetoimintaa jatkettiin pääasiassa entisin muodoin. Erilaisia viraston laitoksia, urheilu- ja ulkoilualueita, ohjattua toimintaa ja tempauksia esitteleviä taitehtitisiä, tiedotekortteja, karttoja

ja ohjelmia julkaistiin ja jaettiin yleisölle suomen- ja ruotsinkielisinä 221 000 kpl. Kouluille ja järjestöille lainattiin audiovisuaalista materiaalia, josta mainittakoon kuusi äänitettyä 16 mm:n filmiä ja diakuva-arkisto, joka oli ahkerassa käytössä.

Sanomalehdistön välityksellä informoitiin yleisöä sekä maksetuin ilmoituksin että ajankohtaisin uutisin. Kallion virastotalon henkilökuntalehteen toimitettiin »Kuntosanomia».

Lisäksi ohjaustoimisto järjesti erilaisia informaatiotilaisuuksia, mm. eri kunto- ja kurssiryhmille tai ohjaajille sekä kävi järjestöjen ja liikelaitosten, radion ja TV:n tilaisuuksissa selostamassa urheilu- ja ulkoiluviraston toimintaa.

Ohjaustoimisto suoritti urheilun ja muun liikuntatoiminnan tukemiseen varattujen määrärahojen jakamisen järjestöille ja yhteisöille sekä lautakunnan toimesta myönnettyjen seuraavien määrärahojen esittelyvalmistelut:

Urheilumuoto	Määräraha mk	Avustuksen saajia
Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukeminen	400 000	205
Urheilun piirijärjestöjen toiminnan tukeminen	50 000	6
Kuntourheilujärjestöjen toiminnan tukeminen	40 000	5
Ulkoilutoiminnan tukeminen	6 500	6
Kansantanssitoiminnan tukeminen	6 000	5
Kansainvälisten kaupunkiotteluiden ja näytösten järjestäjien tukeminen	15 000	5
Urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan tukeminen	15 000	27
Keilaurheilun tukeminen	5 000	1
Yhteensä	537 500	260

Teknillinen toimisto hoiti lautakunnan hallinnossa olevien alueiden, rakennusten, laitosten ja laitteiden kunnossapito- sekä perusparannustöiden teknillisluonteiset asiat, antoi viraston osastoille asiantuntija-apua sekä huolehti ko. tehtävien yleis- ja erityisvalvonnasta.

Toimiston henkilökuntana oli insinööri ja kaksi rakennusmestaria.

Teknillisen toimiston toimesta lähetettiin kertomusvuoden aikana 13 tarjouspyyntöä. Näitä lähetettiin kaikkiaan 78 toiminimelle. Tehtyjä piirustuksia merkittiin diaariin 35 ja työtilauksia tehtiin 46. Saatujen tarjousten perusteella tehtiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 18 urakkasopimusta, joita vastaavien töiden yhteissumma oli 3 400 000 mk. Tilausten pohjalta hoidettiin ja valvottiin teknillisen toimiston toimesta 20 työtä, laskutusmäärältään 1 400 000 mk. Valvottavana olleissa työkohteissa pidettiin kaikkiaan 28 työmaakokousta.

Urheiluosasto

Henkilökunta. Osastossa oli kertomusvuoden lopussa 12 viranhaltijaa. Työsuhteisen henkilökunnan määrä oli korkeimmillaan heinäkuussa, 342 henkilöä ja alimmillaan marraskuussa, 212 henkilöä.

Ulkourheilulaitokset. Urheiluosaston vuoden 1971 aikana kunnostamat kentät ja muut ulkourheilulaitokset olivat seuraavat:

Ulkourheilulaitokset	Lukumäärä
Yleisurheilukenttiä	15
Jalkapallo » (ruohopint.) ...	22
Jalkapallo » (hiekkapint.) ...	35
Pesäpallo »	11
Koripallo »	28
Lentopallo »	62
Palloilu » (korttelikenttiä) ...	16
Tennis » (massapint.) ...	13
Tennis » (asfalttipint.) ...	21
Ratsastus »	3
Pyöräilyratoja	1
Jousiammuntaratoja	1
Hyppymäkiä	
kiinteitä	11
putkirakenteisia	3
Pujottelurinteitä	4
Kelkkämäkiä	2
Luistinratoja	55
Maa-uimaloita	2
Uimalammikoita	1
Uimarantoja	17
Voimistelualueita	1

Luistinratojen yhteinen pinta-ala oli 310 500 m². Kaupungin ratoja oli kaikkiaan 85. Jääkiekkokaukaloita oli 25. Viitoitettuja hiihtolatuja oli 280 km ja ulkoiluteitä 47 km, mistä valaistuja 25 km.

Ulkourheilulaitosten arvioitu kokonaiskäyttö kertomusvuonna oli seuraava:

Kesäkauden aikana	
	Henkilöä
Urheilukentät	1 364 500
Uimalat	747 000

Talvikauden aikana

Luistinatrat	1 457 000
--------------------	-----------

Urheilukentillä, uimaloissa ym. järjestettiin vuoden aikana yht. 6 533 kilpailu- ja muuta tilaisuutta. Yleisöä kävi yhteensä 417 885 henkilöä.

Ulkourheilulaitosten käyttö eri tarkoituksiin kertomusvuoden aikana oli seuraava:

K e s ä k ä y t t ö

Urheilumuoto	Maksul- liset kilpailut	Yleisöä	Ilmaiset kilpailut	Yleisöä	Varatut harjoit- ustunnit	Käyttö vara- tuilla tunneilla
Yleisurheilu	6	2 800	294	34 855	79	2 229
Jalkapalloilu	73	42 485	3 919	172 844	4 004	21 276
Koripalloilu	—	—	—	—	979	8 126
Käsipalloilu	—	—	25	500	30	120
Lentopalloilu	—	—	239	7 464	3 250	25 323
Maahockey	—	—	28	1 700	2	20
Paini	1	600	—	—	—	—
Pesäpalloilu	17	12 529	430	15 984	389	7 196
Pyöräily	2	700	44	6 390	87	359
Tennis	—	—	—	—	10 520	35 116
Uinti, uimahallinäytökset ja vesi- palloilu	9	757	58	228	—	—
Koiraurheilu	2	400	5	1 900	186	—
Ratsastus	3	775	3	260	—	—
Muut tilaisuudet	24	7 000	37	13 272	3	200
Yhteensä	137	68 046	5 082	255 397	19 529	99 965

T a l v i k ä y t t ö

Curling	—	—	—	—	34	129
Jääkiekkoilu	—	—	536	49 525	1 785	34 762
Jääpalloilu	9	2 627	164	12 125	21	525
Kaukalopalloilu	—	—	231	5 425	286	4 353
Hiihto ja mäenlasku	1	—	13	800	—	—
Pikaluistelu	2	3 565	14	1 865	93	1 525
Taitoluistelu	—	—	3	120	230	3 810
Talvijalkapalloilu	—	—	329	15 390	342	5 465
Muut tilaisuudet	—	—	12	3 000	19	575
Yhteensä	12	6 192	1 302	88 250	2 810	51 144

Maauimaloissa kävi kertomusvuonna yhteensä 380 055 henkilöä, josta määrästä Uimastadionilla 245 422 ja Kumpulassa 134 633 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana olivat käytettävissä samat sisätoimintatilat kuin edelliselläkin vuonna.

Eri tilojen käyttömäärät:

Tilat	Harjoitus- tunteja	Harjoit- telijoita	Kilpailuja
C-Messuhalli	1 975	25 343	278
Kumpulan uimala	1 760	11 960	—
Pirkkolan urheiluhalli			
palloiluhalli	1 952	30 800	259
uimahalli	672	357 242	41
voimailusali	640	7 330	—
Ruskeasuon urheiluhallit	12 864	94 173	700
Stadionin itäsivun salit	6 205	81 348	115
Yrjönkadun uimahalli			
urheiluhalli	3 023	31 526	—
uimahallit	1 584	162 604	—
Soutustadion	1 195	3 093	—
Yhteensä	31 870	805 419	1 393

Uudisrakennustöitä suoritettiin seuraavasti: Pitäjänmäen urheilukentän pukusuojan rakentaminen; Laajasuon parakkipukusuojan lunastaminen; Kontulan läntisen lähiökentän jääkiekkokentän ja pohjoisen lähiökentän palloilukentän rakentaminen valaistuksineen; Laajasalon urheilupuiston ja Siltamäen urheilupuiston palloilu- ja jääkiekkokenttien rakentaminen; Pirkkolan urheilupuiston työhuoneen rakentaminen sekä Oulunkylän urheilupuiston suunnittelutöiden jatkaminen.

Perusparannustöitä suoritettiin seuraavasti: Marjaniemen uimarannan ranta-alueen peruskunnostus; kiinteistön Yrjönkatu 21 b varavalojärjestelmän uusiminen; kolmen jääkiekkokaukalon rakentaminen; Pirkkolan urheilupuiston palloiluhallin koritelineiden rakentaminen, lämmönvaihtimen rakentaminen lastenaltaan syöttövesijohtoon ja yleisurheilukentän suorituspaikkojen kumiasfalttoiminen; Ruskeasuon ratsastushallin pöytätennissalin pukusuoja- ja suihkutilojen peruskorjaus; Kallion lähiökentän jääkiekkokentän sekä Ruskeasuon kentän ja puistovalaistuksen rakentaminen; ulkoilutien rakentaminen Haltiavuoren metsäalueen etelän puoleiselle reunalle sekä Pihlajamäen

ja Jakomäen lähiökenttien tenniskenttien asfaltoiminen ja aidan rakentaminen.

Ulkoiluosasto

Henkilökunta. Kertomusvuoden päättyessä oli osaston palveluksessa 11 viranhaltijaa. Kaksi virkaa oli avoinna. Työsuhteista henkilökuntaa oli eniten heinäkuussa, 249 henkilöä, ja vähiten marraskuussa, 96 henkilöä.

Ulkoilualueet ja -puistot. Osaston hoidossa oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 12 ulkoilualuetta ja kahdeksan ulkoilupuistoa. Lautakunnan hallintoon siirrettiin vuoden aikana uusia maa-alueita seuraavasti: Salmen ulkoilualueeseen 26.25 ha, Luukkaan ulkoilualueeseen 4.71 ha ja Rastilan ulkoilualueeseen Kallahden niemestä 1.55 ha. Lisäksi lautakunnan hallintoon ja ulkoiluosaston hoitoon siirrettiin Tammisaloon ja Vartiosaaren välissä sijaitseva 1.87 ha:n suuruinen Vasikkaluoto.

Ulkoilualueiden yhteispinta-ala oli kertomusvuoden päättyessä 4 785 ha ja ulkoilupuistojen 210 ha.

Eri ulkoilualueilla päivittäin suoritettuun kulkuneuvojen laskentaan sekä eräiden lii-

kennöitsijöiden antamiin ilmoituksiin samoin kuin eräissä tapauksissa pistokokein suoritettuun alueille saapuvien henkilöiden laskentaan perustuvat kävijämäärät olivat seuraavat:

	1971	1970
Elisaari	2 000	—
Karjakaivo	5 000	7 000
Kauhala	1 000	2 000
Kaunissaari	26 000	26 000
Luukkaa	230 000	195 000
Lähteellä	15 000	—
Nuuksionpää	15 000	25 000
Pirttimäki	35 000	50 000
Rastila	58 000	65 000
Salmi	55 000	70 000
Uutela	20 000	35 000

Ulkoilupuistojen osalta arvioitiin Seura-saassa käyneen n. 390 000, Mustikkamaalla n. 195 000 ja Pihlajasaaressa n. 70 000 henkilöä.

Vähälumisesta ja lyhyestä hiihtotalvesta johtuen jäivät erityisesti talviulkoilukohteina suosittujen alueiden kävijämäärät jonkin verran pienemmiksi kuin edellisinä vuosina. Sama koskee Salmen hiihtohissien käyttöä, mikä lumen puutteen takia voitiin aloittaa vasta helmikuun puolivälissä.

Hiihtohisseissä oli nousukertoja aikuisten osalta 38 208 (ed.v. 90 366) ja lasten 29 201 (59 393) eli nousukertoja yhteensä 67 409 (149 759).

Kaikilla niillä ulkoilualueilla, joilla laskentaa suoritettiin, kävi kertomusvuoden aikana yhteensä n. 1 220 000 henkilöä ja n. 185 000 moottoriajoneuvoa. Helsinkiläisille varatuilla telttailualueilla telttailukauden 15.5.–15.9. aikana päivittäin suoritettu laskenta antoi tulokseksi yhteensä n. 51 000 telttaa.

Kesämaja-alueet. Ulkoilupuistoissa vuositaitaisten telttailusopimusten perusteella olevien viikonloppumajojen määrä oli seuraava:

	1971	1970
Yksityisten omistamia	1 115	1 138
Yhteisöjen omistamia	332	332
Yhteensä	1 447	1 470

Saunojen käyttö. Eri ulkoilualueilla olevia saunoja käytti kertomusvuoden aikana yhteensä 14 544 henkilöä.

	kylpijää
Kaunissaari	1 257
Luukkaa	2 886
Nuuksionpää	2 153
Pirttimäki	3 812
Rastila	1 581
Salmi	2 855
Yhteensä	14 544

Rakennus- ja korjaustyöt. Osaston hoidossa olevilla alueilla suoritetuista uudisrakennus- ja perusparannustöistä mainittakoon:

Elisaassa kahden keittokatoksen, kahden kaivon ja kahden käymälän rakentaminen sekä tilapäisen yöpymismajan kunnostaminen;

Kauhalassa Myllyjoen sillan uusiminen;

Kaunissaassa porakaivotyön loppuunsaattaminen;

Kivinokassa talviesijohdon vetäminen isännän asuntoon;

Luukkaalla huolto- ja saunarakennuksen sekä työhuoneen rakentaminen, pohjoisosan ulkoilupolkutyön loppuunsaattaminen, Porintien uuden liittymän rakentaminen sekä keskustan liikennejärjestelyt;

Lähteellä kolmen keittokatoksen, käymälän ja kaivon rakentaminen sekä ulkoilutien avaaminen;

Mustikkamaalla kesäteatterin rakentaminen, pukusuojarakennuksen töiden aloittaminen ja tenniskentän aitaaminen;

Nuuksionpäässä Siikajärvi–Nuuksionpää ulkoilupolun rakentaminen sekä Kattilan alueen porakaivon ja päärakennuksen keskuslämmityksen tekeminen;

Pihlajasaassa isännän asunnon korjaus ja ravintolan korjaustöiden aloittaminen;
Pirttimäessä lämmittelytuvan korjaus;
Rastilassa leirintäalueiden jatkaminen ja ulkoilumajan peruskorjaustöiden aloittaminen;

Salmissa hiihtohissin asennustöiden loppuunsaattaminen ja laskettelurinteen kunnostus sekä isännän asunnon peruskorjaus;

Seurasaassa teiden peruskorjaustöiden jatkaminen;

Stadionin retkeilymajassa majoitus- ja oleskelutilojen peruskorjaus;

Tullisaassa leirintäalueiden jatkaminen sekä

Varsasaassa painevesijohdon vetäminen mantereelta saareen ja jakeluverkoston uusiminen.

Venesatamat. Kertomusvuoden aikana jatkettiin rakennustöitä mm. Pajalahden, Lemislahden ja Vartiokylänlahden venesatamissa, rakennettiin uusi ponttonilaituri Katajanokan venesatamaan sekä suoritettiin Ramsaynrannan venesatama-altaan ruoppaus. Urakoitsijaa käyttäen rakennutettiin 20 uutta teräsbetonista venelaituriponttonia, joiden avulla lisättiin venepaikkojen määrää useissa venesatamissa.

Kaupungin venepaikkoja vuokrattiin vuoden aikana ulkoiluosaston toimesta seuraavasti:

Vuokrattu	Peräkiinnikkeiset paikat	Peräkiinnikkeettömät paikat	Yhteensä
Yksityisille ...	1 096	333	1 429
Veneyhteisöille	2 957	704	3 661
Venehuolto-			
moille	16	20	36
Poliisilaitokselle	15	—	15
Rakennusvirastolle	—	16	16
Yhteensä	4 084	1 073	5 157

Venepaikkojen määrän kehitys vuosina 1967–1971

1967 1968 1969 1970 1971

Venepaikkoja 3 910 4 127 4 335 4 865 5 325

Kalastus ja merilinnustus. Kaupungin vesillä kalastamiseen oikeuttavia lupia myytiin kertomusvuoden aikana yhteensä 6 808 (ed.v. 5 404) kpl. Nämä jakaantuivat eri pyydysten kesken seuraavasti:

Pyydys	Lupien määrä	
	1971	1970
uistin	3 312	2 392
verkko	2 566	1 989
koukku	380	510
pitkäsiima	345	331
rysä	42	42
katiska	162	140
trooli	1	—
Yhteensä	6 808	5 404

Kaupungin merialueelle istutettiin yhteistoiminnassa eräiden järjestöjen kanssa 1 250 000 vasta kuoriutunutta sekä 600 kesän vanhaa hauenpoikasta ja 3 000 kaksivuotista meritaimenta.

Vuokrasopimusten perusteella harjoitti yhdeksän helsinkiläistä metsästysseuraa merilinnustusta kaupungin ulkoluojoilla.

Kertomusvuoden aikana tarkastettiin 345 kalastajan ja merilinnustajan luvat. Tarkastusten yhteydessä takavarikoitiin kuusi luvaton pyydystä ja kaksi henkilöä asetettiin syytteeseen luvattomasta metsästyksestä.

Matkailijapalvelu. Lauttasaaren leirintäalue ei ollut kertomusvuoden aikana enää käytössä. Sen sijaan käyttökuntoon rakennettu Rastilan uusi leirintäalue palveli kotija ulkomaisia matkailijoita samoin kuin Tullisaarenkin entisestään parannettu leirintäalue. Rastilan ja Tullisaaren leirintäalueita käytti leirintäkauden 1971 aikana 12 983 kotimaista ja 29 214 ulkomaalaista eli yhteensä 42 197 matkailijaa.

Leirintäalueilla tapahtuneita kotimaisten matkailijoiden yöpymisiä oli 28 285 ja ulko-

maalaisten 61 068, eli yöpymisiä yhteensä 89 353. Leirintäyöpyymisten kokonaismäärä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 64.7 %. Ulkomaalaisten matkailijoiden osalta yöpyymisten lisäys oli 92.9 % ja kotimaisten osalta 24.9 %.

Ulkomaalaisia matkailijoita oli 59 eri kansallisuutta.

Suomen Retkeilymajajärjestölle vuokratessa Stadionin retkeilymajassa yöpyi kertomusvuoden aikana 12 398 kotimaista vierasta ja 19 486 ulkomaalaista, eli yöpymisiä oli yhteensä 31 884.

Virkistys- ja viihdytystoiminta. Lautakunnan toimesta myönnettiin 155 suuriperheiselle ja vähävaraiselle äidille sekä heidän 190 lapselleen ilmainen 14 vuorokauden pituinen loma Lomaliiton, Virkamiesliiton, Svenska Semesterförbundetin ja Lasten Kesän lomakodeissa.

Kesäkuukausina järjestettiin kaupungin eri puistoissa yhteensä 105 ulkoilmakonserttia, joihin osallistui seitsemän soittokuntaa ja 16 kuoroa. Kesäteattereihin järjestettiin kolme vapaanäytäntöä. Juhannusaattona oli tavanmukaiset kokonpolttamistilaisuudet Hietarannassa, Kaivopuiston rannassa ja Tervasaassa.

Tiedotus- ja julkaisutoimintaa harjoitettiin entisin muodoin mm. julkisen sanan, esitelmien, tiedotustilaisuuksien ja painettujen esitteiden avulla. Vuoden aikana julkaistiin osaston toimesta 77 000 yleisölle vapaasti jaettavaa suomen- ja ruotsinkielistä esitettä.

Eläintarhaosasto

Henkilökunta. Eläintarhaosaston henkilökuntaan kuului kertomusvuoden aikana yhdeksän viranhaltijaa ja 40 pysyvästi palkattua työntekijää. Tilapäisen henkilökunnan määrä oli korkeimmillaan 50 henkeä.

Toiminta. Eläintarhassa kävi kertomusvuoden aikana maksaneita kävijöitä seuraavasti:

	aikuisia	lapsia	yhteensä
Korkeasaaren			
lautalla	248 008	102 592	350 600
Moottori-			
veneillä	73 474	36 146	109 620
Yhteensä	321 482	138 738	460 220

Tämän lisäksi kävi Korkeasaassa huomattava määrä alle 4-vuotiaita lapsia, joiden lukumäärät eivät esiinny tilastossa, koska heiltä ei peritä kuljetus- eikä pääsymaksua. Heidän osuutensa kävijöistä arvioitiin n. 15 %:ksi. Lisäksi tilastosta puuttuvat talvisaikaan Korkeasaassa vierailleet, joiden määrä kertomusvuonna oli noin 30 000. Edellisestä vuodesta maksaneiden kävijöiden määrä kasvoi 12 458:lla.

Eläinkanta. Kertomusvuoden päättyessä Korkeasaaren eläinkanta käsitti 255 eri eläinlajia ja n. 1 400 eläinyksilöä. Uusista eläinhankinnoista mainittakoon kaksi majavaa, kolme kärppää, kolme ahmaa, yksi saukko, viisi norppaa, yksi onageri (villiaasi), yksi tapiiri, kahdeksan saiga-antilooppia, kaksi lumivuohia, kolme gemssiä, kaksi myskihärkää, kolme paksusarvilammasta, 14 flamingoa, neljä punakaulahanhea, kuusi lihakorppikotkaa sekä useita kymmeniä kahlaajia.

Kertomusvuoden aikana myytiin tai vaihdettiin uusiin eläimiin 115 nisäkstä ja 44 lintua.

Vuonna 1971 syntyi Korkeasaassa 204 nisäkäs yksilöä ja 120 lintu yksilöä. Lisäksi syntyi muutamia tuhansia petoeläinten rehuksi tarkoitettuja marsuja, hiiriä, rottia ja kaniineja.

Kertomusvuoden aikana kuoli joitakin vanhoja eläimiä ja muutamia eläimiä menetettiin joko vammojen tai sairauden takia. Merkittävimmät tappiot koettiin siinä, että syntyneistä lumileopardista kaksi samoin kuin molemmat syntyneet siperiantiekerit jouduttiin ottamaan keinokasvatukseen ja tällöin menetettiin näistä äärettömän vai-

keista hoidettavista kaksi, lumileopardi ja tiikeri. Lisäksi teurastettiin joukko sorkka-eläimiä, jotka pääasiassa käytettiin muiden eläinten ruokintaan.

Kertomusvuoden aikana aloitettiin apinatalon peruskorjaus, jota jatkettiin seuraavan vuoden puolella. Talousrakennuksessa suoritettiin korjauksia ja eläinlääkintäosasto saatiin lähes valmiiksi. Korkeasaaren ja Mustikamaan välille asennettiin vesijohto, joka paransi olennaisesti eläintarhan verkostoveden saantia.

Menot ja tulot

Käyttömeno olivat kokonaisuudessaan 18 835 229 mk, josta 1 195 399 mk tuli lautakunnan ja viraston, 10 670 194 mk urheiluosaston, 4 244 869 mk ulkoiluosaston,

2 085 017 mk eläintarhaosaston ja 639 750 mk avustusten osalle.

Menoista oli 4 602 816 mk kiinteän käytöomaisuuden korkoja ja poistoja, 1 144 059 mk rakennusten ja venelaiturien kunnossapitoa ja 2 731 981 mk alueiden ja yleisten laitteiden kunnossapitoa.

Urheilutoimen uudisrakennustöihin käytettiin 4 380 038 mk, josta 1 925 157 mk urheilun, 2 200 745 mk ulkoilun ja 254 136 mk Korkeasaaren eläintarhan osalle.

Perusparannustöihin käytettiin 1 126 861 mk, josta 593 855 mk urheilun, 419 516 mk ulkoilun ja 113 490 mk Korkeasaaren eläintarhan osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 4 484 085 mk, josta urheilunohjauksesta 200 438 mk, urheilulaitoksista 2 899 125 mk, ulkoilusta 780 264 mk ja Korkeasaaren eläintarhasta 604 258 mk.